

IX. KRIMINOLOGICKÉ DNY

Program

Ostrava, 27.-29. Června 2022

Českobratrská 1182/16, 702 00 Ostrava

Změna programu vyhrazena

Organizační schéma konference

Pondělí 27. června (*Aula*)

14:00-15:00	Registrace účastníků
15:00-15:30	Zahájení konference
15:30-17:00	Plenární zasedání: Criminological Perspectives on the War in Ukraine
17:00-17:15	Přestávka na občerstvení
17:15-18:45	Kulatý stůl k časopisu Česká kriminologie

Úterý 28. června

9:00-10:30	Panel Ia VĚZEŇSTVÍ <i>(Aula)</i>	Panel Ib MARGINALIZACE, STIGMATIZACE A KRIMINALIZACE <i>(B302)</i>
10:30-11:00	Poster session a coffee break <i>(Prostor před aulou)</i>	
11:00-12:30	Panel IIa OBĚTI KRIMINALITY <i>(Aula)</i>	Panel IIb FAKTORY RECIDIVY A DESISTENCE <i>(B302)</i>
12:30-13:30	Pauza na oběd <i>(Účastníci si zajišťují sami)</i>	
13:30-15:00	Panel IIIa PRÁCE S PACHATELI KRIMINALITY <i>(Aula)</i>	Panel IIIb DROGOVÉ A KRIMINÁLNÍ KARIÉRY <i>(B302)</i>
15:00-15:20	Coffee break	

15:20 16:50	Panel IVa TRENDY V KRIMINALITĚ A JEJÍM ZOBRAZOVÁNÍ <i>(Aula)</i>	Panel IVb RESTORATIVNÍ JUSTICE <i>(B302)</i>
16:50- 17:00	Přestávka	
17:00- 18:30	Členská schůze České kriminologické společnosti <i>(Aula)</i>	
19:00- 23:00	Společenský večer <i>(Aula)</i>	

Středa 29. června

9:00- 10:30	Panel Va TRESTNÍ POLITIKA V ČESKU A NA SLOVENSKU <i>(Aula)</i>	Panel Vb KYBERKRIMINALITA <i>(B302)</i>
10:30	Zakončení konference <i>(Aula)</i>	

Program konference

Pondělí 27. června

14:00-15:00

REGISTRACE ÚČASTNÍKŮ

15:00-15:30

Zahájení konference

Aula

doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., předseda České kriminologické společnosti

doc. PhDr. Alice Gojová, Ph.D., děkanka FSS OU

15:30-17:00

PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ

„CRIMINOLOGICAL PERSPECTIVES ON THE WAR IN UKRAINE“

Moderátor: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

Aula

CRIMINALISATION OF ACTIVITIES RELATED TO RUSSIAN-UKRAINIAN WAR IN CENTRAL EUROPE: SELECTED ISSUES AND CHALLENGES

Prof. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, Ph.D. (*Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity*)

GEOPOLITICS OF CRIMINAL LUXURY: SANCTIONS, OLIGARCHS AND THE WAR IN UKRAINE

Jardar Østbø, Ph.D. (*Norwegian Institute for Defence Studies*)

SANCTIONS SCREENING AND THE ROLE OF THE PRIVATE SECTOR IN THE KLEPTOCRACY HUNT

Tereza Østbø Kuldová, Ph. D. (*Oslo Metropolitan University*)

17:00-17:15

PŘESTÁVKA NA OBČERSTVENÍ

17:15-18:45

Kulatý stůl k časopisu Česká kriminologie

Aula

Úterý 28. června

9:00-10:30

PANEL I

PANEL I/A: VĚZEŇSTVÍ

Moderátor: prof. Helena Válková, CSc.

Aula

¹PODMÍNKY PRÁCE S ODSOUZENÝMI PO SYSTÉMOVÝCH ZMĚNÁCH VE VĚZEŇSTVÍ POHLEDEM SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ A SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ

Mgr. Petra Zhřivalová, Ph.D., Mgr. et Mgr. Tereza Raszková, Mgr. Lucie Háková

²SPECIFIKA VÝKONU TRESTU ODSOUZENÝCH TRVALE PRACOVNĚ NEZAŘADITELNÝCH

JUDr. Milan Svoboda

³CO ZNAMENÁ VÍRA PRO ODSOUZENÉ? PŘÍPADOVÁ STUDIE JEDNÉ ČESKÉ VĚZNICE

doc. Ph.Dr. Jan Váně, Ph.D., Mgr. Lukáš Dirga, Ph.D.

⁴ODDLUŽENÍ VE VTOS, SPECIFIKA A AKTUÁLNÍ PROBLÉMY ŘEŠENÍ DLUHŮ OSOB VE VTOS

Mgr. Ing. Aleš Kelnar

⁵VĚZENSTVÍ A JEHO PERSPEKTIVY V ČESKÉ REPUBLICCE

prof. Helena Válková, CSc.

PANEL I/B: MARGINALIZACE, STIGMATIZACE A KRIMINALIZACE

Moderátor: Mgr. Petr Kupka, Ph.D.

B302

⁶VĚZEŇSKÉ REGIONY: STIGMA NEBO BENEFIT?

RNDr. Vendula Svobodová

⁷TRESTNÉ ČINY SPJATÉ S MIGRACÍ - KRIMINOLOGICKÝ POHLED

JUDr. Kamil Nedvědický

⁸ÚSKALÍ INTEGRAČNÍHO PROCESU

PhDr. Mgr. et Mgr. Jan Beer, Lic., MBA

⁹ZÁLEŽÍ NA LOKALITĚ? STRACH Z KRIMINALITY A JEHO DETERMINANTY VE ZNEVÝHODNĚNÝCH SOUSEDSTVÍCH V ČESKU

PhDr. Eva Krulichová Ph.D, Mgr. Petr Kupka, Ph.D., Mgr. Václav Walach, Ph.D.

10:30-11:00

POSTER SESSION

před aulou

^aMETODY UMĚLÉ INTELIGENCE PRO DETEKCI EXTREMISTICKÝCH TEXTŮ V KYBERPROSTORU V ČESKOJAZYČNÉM PROSTŘEDÍ

Mgr. Ing. Ladislava Smítková Janků, Ph.D.

^bRIZIKOVÉ CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE V OBCHODNÍCH CENTRECH A JEJICH OKOLÍ: TESTOVÁNÍ TEORIE PŘESUNU BĚHEM PANDEMIE COVID-19

Mgr. Viktorie Paloušová

©PŘEDPOKLADY ÚSPĚŠNOSTI A SELHÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH ZAŘAZOVANÝCH DO VĚZEŇSKÝCH PROGRAMŮ CÍLENÝCH NA SNIŽOVÁNÍ RIZIK (ROOT '20)

Mgr. Zuzana Podaná, Ph.D.

©PARTNERSKÉ NÁSILÍ V SOUDNÍCH STATISTIKÁCH

Mgr. Hana Přesličková, Mgr. Martina Novopacká, Mgr. Viktorie Paloušová

11:00-12:30

PANEL II

PANEL II/A: OBĚTI KRIMINALITY

Moderátor: Mgr. Jakub Holas

Aula

¹⁰AKTUÁLNĚ MOŽNOSTI IMPLEMENTÁCIE "ZÁKONA O OBETIACH TRESTNÝCH ČINOV" DO APLIKAČNEJ PRAXE

doc. PhDr. Magdaléna Ondicová, Ph.D.

¹¹NÁSILÍ A PŘEDSUDEČNÉ NÁSILÍ NA LIDECH SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM: NĚKTERÉ VÝSLEDKY VÝBĚROVÉHO ŠETŘENÍ

Mgr. Benjamin Petruželka, Ph.D.

¹²KONTINUUM NÁSILÍ: TYPOLOGIE DISABLISTICKÉHO A ABLEISTICKÉHO NÁSILÍ

Mgr. Václav Walach, Ph.D.

¹³DOPADY TRESTNÉHO ČINU NA ŽIVOT ZVLÁŠT ZRANITELNÉ OBĚTI

PhDr. Daniela Květenská, Ph. D.

¹⁴SPECIFIKA PRÁCE S OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI V DOBĚ COVID-19

Mgr. Jakub Holas

PANEL II/B: FAKTORY RECIDIVY A PROCES UKONČOVÁNÍ KRIMINÁLNÍ KARIÉRY V KONTEXTU PODMÍNĚNÉHO PROPUSŤENÍ Z VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

Moderátor: PhDr. Eva Krulichová, Ph.D.

B302

¹⁵KVALITATIVNÍ METODOLOGIE V DLOUHODOBÉM VÝZKUMU PROPUSŤĚNÝCH

PhDr. Andrea Beláňová, Ph.D., RNDr. et Mgr. Renáta Mikešová, Ph.D.

¹⁶„VÍTEJTE NA KONTROLNÍM STANOVIŠTI“: ROLE PROBACE V CERTIFIKAČNÍ FÁZI DESISTENCE

PhDr. Jan Tomášek, Ph.D.

¹⁷ŽIVOT PO PROPUSŤENÍ: PODMÍNĚNĚ PROPUSŤENÍ OPTIKOU PROBAČNÍCH ÚŘEDNÍKŮ

PhDr. Eva Krulichová, Ph.D.

PANEL III/A: PRÁCE S PACHATELI KRIMINALITY

Moderátor: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

Aula

18 TERAPEUTICKÁ PRÁCE S ODSOUZENÝMI VE VTOS: PRINCIPY, SMYSL, REZERVY

Mgr. Lenka Kujevská

19 KOLIZE MEZI ZAMĚSTNÁVÁNÍM VE VÝKONU TRESTU A TERAPEUTICKÝMI/PORADENSKÝMI PROGRAMY

Mgr. Jiří Mertl, Ph.D.

20 PRÁCE S PŮVODCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ - TERAPEUTICKÉ INTERVENČNÍ PROGRAMY A JEJICH MÍSTO V SYSTÉMU OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

Mgr. Hana Přesličková, Mgr. Martina Novopacká, Mgr. Viktorie Paloušová

21 NA NAŠEM HLASU ZÁLEŽÍ - ZAPOJENÍ LIDÍ SE ZKUŠENOSTÍ S KONFLIKTEM SE ZÁKONEM DO SYSTÉMOVÉ ZMĚNY

Tereza Horváthová

22 PRVNÍ VÝSLEDKY ZKOUMÁNÍ PODMÍNEK ÚSPĚŠNOSTI INTERVENČNÍCH PROGRAMŮ VE VĚZNICÍCH

doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

PANEL III/B: DROGOVÉ A KRIMINÁLNÍ KARIÉRY

Moderátor: JUDr. Petr Zeman, Ph.D.

B302

23 DROGOVÁ MINULOST VĚZNĚNÝCH

PaedDr. Petr Přecechtěl

24 ALKOHOL V RODINĚ: PŘEBÍRÁNÍ VZORCŮ

PhDr. Ivana Olecká, Ph.D.

25 VÝZNAM RECIDIVY Z HLEDISKA KRIMINALISTICKÉ PRAXE

Mgr. David Texl, LL.M.

26 DR. JOSEF ŠEJNOHA: ZAPOMENUTÁ OSOBNOST FORENZNÍ PSYCHOLOGIE

PhDr. Veronika A. Polišenská, PhD., MSc.

27 KRIMINÁLNÍ HISTORIE ODSOUZENÝCH PACHATELŮ ZÁVAŽNÉHO NÁSILÍ V ČR (VYBRANÉ POZNATKY Z EMPIRICKÉHO VÝZKUMU)

PhDr. Šárka Blatníková, JUDr. Petr Zeman, Ph.D., Mgr. Martina Novopacká

PANEL IV/A: TRENDY V KRIMINALITĚ A JEJÍM ZOBRAZOVÁNÍ

Moderátor: PhDr. Miroslav Scheinost

*Aula*²⁸**KRIMI ZPRÁVY: ŽÁNŘ, SPECIFIKA, TRENDY**

Mgr. Lucie Háková

²⁹**ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V ČESKU V POLITICKÝCH DOKUMENTECH A PRAVOMOCNÝCH ROZSUDECÍCH**

Mgr. Petr Kupka, Ph.D.

³⁰**ANALÝZA SAMOVRAŽD VÄZNENÝCH OSÖB SPÄCHANÝCH V ROKOCH 2011-2020 V SLOVENSKÝCH VÄZNICIACH**

Mgr. Anna Semanová, PhD.

³¹**TRENDY KRIMINALITY V DOBĚ COVIDU**

PhDr. Miroslav Scheinost

PANEL IV/B: RESTORATIVNÍ JUSTICE

Moderátor: doc. PhDr. Lenka Holá, Ph.D.

*B302*³²**ČESKÁ RESTORATIVNÍ JUSTICE NA VLNĚ PROJEKTU RESTORATIVE JUSTICE: STRATEGIES FOR CHANGE**

Mgr. Lea Vaňkátová

³³**REHABILITAČNÍ A RESTITUČNÍ TEORIE ÚČELU TRESTÁNÍ A JEJICH PROJEVY V ČESKÉM TRESTNÍM PRÁVU**

Mgr. Vendula Vymazalová, LL.M.

³⁴**RESTORATIVNÍ PRAXE V KONTEXTU PŘEDSUDEČNÉHO NÁSILÍ**

Bc. Dušan Vaněk

³⁵**MEDIACE V PŘÍPADECH DOMÁCIHO NÁSILÍ - PRÁVNÍ PODMÍNKY A POZNATKY ODBORNÉ PRAXE**

doc. PhDr. Lenka Holá, Ph.D.

17:00 – 18:30**Členská schůze ČKS***Aula***19:00 – 23:00****Společenský večer***Aula*

Středa 29. června

09:00-10:30

PANEL V

PANEL V/A: TRESTNÍ POLITIKA V ČESKU A NA SLOVENSKU

Moderátor: Mgr. Jan Rozum

Aula

³⁶TEZE TRESTNÍ POLITIKY

Mgr. Martin Lýsek

³⁷KAM S NIMI? HRANICE TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI Z POHLEDU VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ A EXPERTŮ

JUDr. Jana Hulmáková, Ph.D., PhDr. Jan Tomášek, Ph.D.

³⁸ELEKTRONICKÝ MONITOROVACÍ SYSTÉM (EMS) V ČR - POZNATKY Z EVALUAČNÍHO VÝZKUMU IKSP

JUDr. Simona Diblíková, Mgr. Michal Špejra, LL.M.

³⁹VLIV ZPRÁV PROBAČNÍCH ÚŘEDNÍKŮ NA UKLÁDÁNÍ A VÝKON TRESTU OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ A TRESTU DOMÁCÍHO VĚZENÍ

Mgr. Jan Rozum

PANEL V/B: KYBERKRIMINALITA

Moderátor: Mgr. Kateřina Kudrlová, Ph.D.

B302

⁴⁰TRENDY RADIKALIZACE V KYBERNETICKÉM PROSTORU

Mgr. Lukáš, Vilím, Ph.D.

⁴¹MONITORING NENÁVISTNÝCH PROJEVŮ ONLINE

Mgr. Martina Taušková

⁴²ZAMĚŠTNANCI - SKRYTÁ KYBERNETICKÁ HROZBA

Mgr. Jiří Vlach

⁴³JAK TO VIDÍ OBĚ STRANY (NEOPRÁVNĚNÉ UŽÍVÁNÍ CIZÍCH ONLINE ÚČTŮ)

Mgr. Kateřina Kudrlová, Ph.D.

Abstrakty

¹PODMÍNKY PRÁCE S ODSOUZENÝMI PO SYSTÉMOVÝCH ZMĚNÁCH VE VĚZEŇSTVÍ POHLEDEM SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ A SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ

Mgr. Petra Zhřivalová, Ph.D., Mgr. et Mgr. Tereza Raszková, Mgr. Lucie Háková (IKSP)

V roce 2017 došlo k systémové změně ve vězeňství, kdy byl zredukován počet typů věznic na dva, a to věznice s ostrahou a zvýšenou ostrahou. V rámci věznice s ostrahou umísťuje VS ČR odsouzené dle jejich kriminogenních faktorů do oddělení s nízkým stupněm zabezpečení, středním a vysokým. Cílem této změny bylo především zajistit adekvátní diferenciaci odsouzených, a tak umožnit lepší organizaci rozvoje a implementace standardizovaných programů a specializovaného zacházení v jednotlivých věznicích. IKSP realizoval v roce 2021 dotazníkové šetření mezi odbornými zaměstnanci českých věznic, speciálními pedagogy a sociálními pracovníky, zaměřené na jejich osobní zkušenost s odborným působením na odsouzené. V rámci šetření byly zjišťovány také jejich názory na změny, která redukce skutečně přinesla, a dále také zhodnocení podmínek českého vězeňství, v nichž je práce s odsouzenými realizována.

²SPECIFIKA VÝKONU TRESTU ODSOUZENÝCH TRVALE PRACOVNĚ NEZAŘADITELNÝCH

JUDr. Milan Svoboda (*Kancelář veřejného ochránce práv*)

Aktuální problémy odsouzených seniorů a osob se zdravotním postižením z pohledu Kanceláře veřejného ochránce práv (kazuisticky zejm. asistentství u osob závislých na pomoci třetí osoby, nakládání s finančními prostředky).

³CO ZNAMENÁ VÍRA PRO ODSOUZENÉ? PŘÍPADOVÁ STUDIE JEDNÉ ČESKÉ VĚZNICE

doc. Ph.Dr. Jan Váně, Ph.D., Mgr. Lukáš Dirga, Ph.D. (*Katedra sociologie, Západočeská univerzita v Plzni*)

Autoři se v konferenčním příspěvku zaměří na různorodost významů, které víře přiřkládají osoby vězněné v českých věznicích. Předložené argumenty vychází z realizace vlastního terénního výzkumu ve formě případové studie jedné vybrané české mužské věznice. Pozornost bude věnována třem klíčovým otázkám. Za prvé diskuzi vznášení náboženských požadavků vězněnými osobami v kontextu (ne)omezování náboženských svobod během výkonu trestu odnětí svobody. Za druhé bude představeno hodnocení efektivity a významu jednotlivých náboženských aktivit ze strany vězněných osob. Proč odsouzení participují na náboženských aktivitách a jak zpětně hodnotí jejich přínos? Třetím diskutovaným tématem bude náboženský extremismus. Reflektují vězněné osoby nějaké projevy náboženského extremismu za mřížemi českých věznic? Jak hodnotí riziko rozvoje této formy extremismu v českém kontextu? Odpovědi na tyto a další otázky se dozvědí účastníci konference během prezentace.

4ODDLUŽENÍ VE VTOS, SPECIFIKA A AKTUÁLNÍ PROBLÉMY ŘEŠENÍ DLUHŮ OSOB VE VTOS

Mgr. Ing. Aleš Kelnar (*RUBIKON*)

Obsahem přednášky je seznámit s praktickými případy možnosti a bariér oddlužení osob, které jsou ve výkonu trestu. Budou zmíněna specifika podávání návrhu na oddlužení, a to zejména ve vztahu k charakteru příjmů ve VTOS, i k charakteru dluhů souvisejících s trestní činností, s problematikou přezkumu ve výkonu trestu i komunikace s insolvenčním správcem a soudem. Zároveň bude poukázáno na aktuální problémy a výzvy především v oblasti exekucí související s řešením dluhů osob ve VTOS.

5VĚZENSTVÍ A JEHO PERSPEKTIVY V ČESKÉ REPUBLICCE

prof. Helena Válková, CSc. (*Vysoká škola práva a podnikání v Praze*)

Příspěvek bude věnován v České republice dosud opomíjenému tématu výkonu výjimečných trestů, zejména doživotního trestu, a to především z hlediska jejich ústavně i mezinárodně konformního uplatňování v praxi. Presentovány budou sice především německé statistiky a zkušenosti, včetně možností podmíněného propuštění z takového trestu, nicméně uvedeny budou i některé poznatky z praxe dalších evropských zemí. S ohledem na skutečnost, že dosud chybí potřebná diferenciaci doživotně odsouzených v závislosti na tom, zda jejich resocializace v podmínkách výkonu trestu byla úspěšná, či nikoliv a tato praxe je mj. v rozporu s požadavkem vyjádřeným v rozhodnutích ESLP, podle kterých tvoří právo na resocializaci nedílnou součást práva na ochranu lidské důstojnosti i u odsouzených s dlouhými nebo doživotními tresty, je třeba i tuto oblast kriticky diskutovat přinejmenším na odborných fórech.

6VĚZEŇSKÉ REGIONY: STIGMA NEBO BENEFIT?

RNDr. Vendula Svobodová (*Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav*)

Umístění nebo rozšiřování věznic se vždy pojí s bouřlivou diskuzí obyvatel i samospráv. Jen málokdy do této diskuze vstupují opravdové argumenty. Daleko častěji jsou lidé motivováni strachem a obavou o svá bydliště nebo prostou změnou. Cílem mého příspěvku je zevrubně ukázat, jaké jsou vězeňské regiony v porovnání ke zbytku republiky. Často se tato místa setkávají se stigmatizací a je jim přisuzován status "horšího místa". Na základě údajů o kriminalitě, nezaměstnanosti nebo například vzdělanostní struktuře se pokusím porovnat tyto vězeňská sídla nejen mezi sebou, ale také s místy, kde se věznic nenacházejí. Výstupem bude několik tematických map interpretujících zjištěné výsledky.

7TRESTNÉ ČINY SPJATÉ S MIGRACÍ - KRIMINOLOGICKÝ POHLED

JUDr. Kamil Nedvědický (*Ministerstvo spravedlnosti ČR*)

Problematika migrace je světovým fenoménem, který má silně multidisciplinární charakter. Jedním z doprovázejících aspektů migračních přesunů je trestná činnost, ať již páchaná na migrantech či migranty. Předmětem příspěvku je kriminologický pohled na katalog trestných činů spjatých s migrací v minulosti, současnosti i s výhledem do budoucna.

⁸ÚSKALÍ INTEGRAČNÍHO PROCESU

PhDr. Mgr. et Mgr. Jan Beer, Lic., MBA (*www.helcom.cz*)

Běženci před válkou. Specifické skupiny. Sociální práce formou prevence. Informovanost. Jazykové předpoklady. Rodinné klany. Odlišné vnímání hodnot. Doba integrace.

⁹ZÁLEŽÍ NA LOKALITĚ? STRACH Z KRIMINALITY A JEHO DETERMINANTY VE ZNEVÝHODNĚNÝCH SOUSEDSTVÍCH V ČESKU

PhDr. Eva Krulichová, Ph.D, Mgr. Petr Kupka, Ph.D., Mgr. Václav Walach, Ph.D. (*Sociologický ústav AV ČR, Ostravská univerzita*)

Navzdory dlouhé a bohaté historii výzkumu strachu z kriminality doposud existuje pouze omezené množství studií, které zkoumají tento fenomén mimo běžnou populaci. Cílem tohoto příspěvku je analyzovat strach z kriminality mezi lidmi žijícími ve znevýhodněných a bohatších sousedstvích v českých obcích. K tomuto účelu využíváme data získaná z průřezového šetření provedeného ve 13 krajích Česka. V souladu s dosavadními poznatky u obecné populace výsledky analýzy potvrzují, že strach z kriminality u obyvatel znevýhodněných čtvrtí je spojen s proměnnými souvisejícími s kriminalitou, především pak s vnímáním vývoje kriminality. Ti, kteří vnímali kriminalitu ve své obci jako rostoucí, měli větší strach než ti, kteří ji vnímali jako stabilní. Vyšší míra strachu z kriminality byla pozorována u obyvatel znevýhodněných čtvrtí, i když vliv lokality se ukázal jako zanedbatelný. Rozdíl mezi strachem z kriminality se stíral, pokud byly obě zkoumané populace přesvědčeny o růstu kriminality v obci.

¹⁰AKTUÁLNE MOŽNOSTI IMPLEMENTÁCIE "ZÁKONA O OBETIACH TRESTNÝCH ČINOV" DO APLIKAČNEJ PRAXE

doc. PhDr. Magdaléna Ondicová, Ph.D. (*Akadémia Policajného zboru v Bratislave*)

V obsahu príspevku budú prezentované informácie získane z výskumu realizovaného v rámci riešenej vedeckovýskumnej úlohy zameranej na zistenie a možnosti implementácie "Zákona o obetiach trestných činov" do policajnej a viktimologickej praxe v podmienkach Slovenskej republiky.

¹¹NÁSILÍ A PŘEDSUDEČNÉ NÁSILÍ NA LIDECH SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM: NĚKTERÉ VÝSLEDKY VÝBĚROVÉHO ŠETŘENÍ

Mgr. Benjamin Petruželka, Ph.D. (*In IUSTITIA, 1. LF UK*)

Referát se zaměří na představení vybraných výsledků výběrového šetření realizovaného mezi lidmi se zdravotním postižením. Šetření In IUSTITIA se uskutečnilo online od května 2021 do ledna 2022. Výsledky ukazují na vysokou prevalenci viktimizace mezi lidmi s postižením, včetně fyzického a sexuálního násilí. Zároveň platí, že častěji byli napadáni ženy a lidé, kteří se neidentifikovali jako muži ani jako ženy. Častější zkušenosti měli také lidé s hlasovým a řečovým postižením a zejména lidé s mentálními postižením, duševními postižením a poruchami jednání. Častější zkušenost s viktimizací měli rovněž lidé s kombinovaným postižením. Nejzávažnější útok respondenti a respondentky většinou policii neoznámili. Mezi útočníky byli zastoupeni kromě cizích osob lidé, které napadení znali. Výsledky výzkumu upozorňují na nutnost zabývat se všemi typy násilí na lidech se zdravotním znevýhodněním, a to jak na koncepční úrovni českého státu, tak na úrovni praxe jeho orgánů, zejména Policie ČR.

¹²KONTINUUM NÁSILÍ: TYPOLOGIE DISABLISTICKÉHO A ABLEISTICKÉHO NÁSILÍ

Mgr. Václav Walach, Ph.D. (*In IUSTITIA*)

Referát se zaměří na prezentaci výsledků kvalitativního výzkumu mezi oběťmi předsudečného násilí, které byly napadeny pro své zdravotní postižení. Výzkum se uskutečnil mezi prosincem 2021 a dubnem 2022. Konkrétně referát představuje typologii forem násilí, s nimiž se informanti a informantky setkali. Její vytvoření bylo inspirováno konceptem kontinua násilí socioložky Andrey Hollomotz. Typologie staví na mikro-praktikách násilí, které jsou zasazeny do makro-sociálního kontextu, v němž se násilí na lidech se zdravotním postižením odehrává a který jeho vznik podmiňuje. Součástí tohoto kontextu jsou disablistické a ableistické struktury, které činí životy lidí se zdravotním postižením méně hodnotnými, a tudíž rizikovějšími co do násilné viktimizace. Součástí mikro-praktik jsou fyzické útoky, sexuální násilí, ponižování, šikanování a formy diskriminačního zacházení, které v konečném důsledku zpochybňují lidství osob s postižením.

¹³DOPADY TRESTNÉHO ČINU NA ŽIVOT ZVLÁŠT' ZRANITELNÉ OBĚTI

PhDr. Daniela Květenská, Ph. D. (*Ústav sociální práce, Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové*)

Příspěvek se bude zabývat konkrétními dopady trestného činu na život zvláště zranitelné oběti, se zaměřením na sexuálně motivované trestné činy. Změny kvality života oběti závažného trestného činu budou doloženy kazuistikami, jejich pomocí bude mapováno, jaké oblasti života může trestný čin zasáhnout. Autorka se přiblíží dostupné formy pomoci obětem trestných činů.

¹⁴SPECIFIKA PRÁCE S OBĚTMI TRESTNÉ ČINNOSTI V DOBĚ COVID-19

Mgr. Jakub Holas (*IKSP*)

Příspěvek poskytne vhled do výsledků expertního výzkumu, který byl uskutečněn IKSP v roce 2022. Jednalo se o dotazníkové šetření mezi poskytovateli vybraných služeb (poskytovatelé služeb pro oběti trestné činnosti, psychoterapeuti, poskytovatelé služeb pro osoby bez domova a poskytovatelé služeb pro problémové uživatele drog). Prostřednictvím informací od odborníků z terénu byly získány informace o zasažení jejich klientely kriminalitou, dále informace o dalších aspektech poskytování služeb včetně dopadů pandemie covid-19 v dané oblasti.

¹⁵KVALITATIVNÍ METODOLOGIE V DLOUHODOBÉM VÝZKUMU PROPUSŤENÝCH

PhDr. Andrea Beláňová, Ph.D., RNDr. et Mgr. Renáta Mikešová, Ph.D. (*Sociologický ústav AV ČR*)

V příspěvku představíme kvalitativní metodologickou část unikátního projektu, který v dlouhodobém horizontu analyzuje životní dráhy podmíněně propuštěných s nařízeným dohledem Probační a mediační služby (PMS). S každým z padesáti klientů je realizováno pět rozhovorů v rozmezí 18 měsíců a přepisy rozhovorů dále analyzují tři odborníci s pomocí softwaru MAXQDA. Příspěvek se zabývá výhodami i úskalími této metody a představuje první předběžné výsledky kódování v jednotlivých tematických blocích.

16 „VÍTEJTE NA KONTROLNÍM STANOVIŠTI“: ROLE PROBACE V CERTIFIKAČNÍ FÁZI DESISTENCE

PhDr. Jan Tomášek, Ph.D. (*IKSP*)

Mezi kriminology panuje shoda, že desistenci je nutno nahlížet jako proces, nikoli jednorázovou událost. Někteří autoři rozlišují jeho dílčí fáze, zejména pak ve smyslu desistence primární a sekundární. Zásadní význam pro úspěšné ukončení kriminální kariéry má často i reakce pachatelova okolí, a to ve smyslu uznání pozitivních změn, kterými prošel. Jakkoli je cenná podpora jeho blízkých, zvláštní důležitost má reakce „oficiálních představitelů“ justičního systému, který ho v minulosti soudil a trestal. S využitím dat z aktuálně probíhajícího výzkumu bude v příspěvku diskutováno, jakou roli může v uvedeném směru sehrát probační pracovník u pachatelů s uloženým dohledem.

17 ŽIVOT PO PROPUŠTĚNÍ: PODMÍNĚNĚ PROPUŠTĚNÍ OPTIKOU PROBAČNÍCH ÚŘEDNÍKŮ

PhDr. Eva Krulichová Ph.D. (*Sociologický ústav AV ČR*)

Příspěvek představuje první výsledky projektu *Faktory recidivy a proces ukončování kriminální kariéry v kontextu podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody*, jehož cílem je prozkoumat významné individuální a sociální faktory desistence. Projekt přispěje ke zvýšení efektivity opatření Probační a mediační služby a rozvoji nových intervenčních programů Vězeňské služby České republiky pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody. Na vzorku 530 probačních úředníků analyzujeme současnou životní situaci jejich klientů z hlediska bydlení, zaměstnání, finančních záležitostí, užívání návykových látek, rodinných vazeb, rizikových přátel apod. a také motivaci klientů přestat s páčáním trestné činnosti. Pozornost je věnována také hodnocení spolupráce probačních úředníků s jejich klienty a způsobu, jakým jim pomáhají překonávat výše uvedené výzvy a začlenit se zpět do společnosti.

18 TERAPEUTICKÁ PRÁCE S ODSOUZENÝMI VE VTOS: PRINCIPY, SMYSL, REZERVY

Mgr. Lenka Kujevská (*Věznice Heřmanice*)

Obsahem příspěvku je popis možností realizace psychoterapie v podmínkách standardního výkonu trestu odnětí svobody a v podmínkách specializovaného zacházení s odsouzenými. Reflektuje možné přínosy i rezervy psychoterapie vězňených osob.

19 KOLIZE MEZI ZAMĚSTNÁVÁNÍM VE VÝKONU TRESTU A TERAPEUTICKÝMI/PORADENSKÝMI PROGRAMY

Mgr. Jiří Mertl, Ph.D. (*Západočeská univerzita*)

Ve svém příspěvku poukážu na dlouhodobější a přetrvávající problém v českém vězeňství spočívající v upřednostňování zaměstnání namísto terapeutických/poradenských programů, což má za následek neřešení klíčových potřeb u vězňených osob. To zvyšuje riziko opětovného návratu do výkonu trestu po propuštění, neboť neřešené potřeby negativně ovlivňují a snižují úspěšnost návratu do společnosti. V rámci příspěvku pak budu obhajovat vyváženější postoj k odbornému zacházení s vězňenými osobami, který odpovídá identifikovaným potřebám.

20 PRÁCE S PŮVODCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ - TERAPEUTICKÉ INTERVENCE A JEJICH MÍSTO V SYSTÉMU OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

Mgr. Hana Přesličková, Mgr. Martina Novopacká, Mgr. Viktorie Paloušová (*IKSP*)

Podle názoru mnoha odborníků nastaly v posledních cca 15 letech oblasti ochrany před domácím násilím významné posuny, a to zejména legislativní povahy, posílení spolupráce mezi institucemi, připravenost policie, přesto s pachateli/původci násilí v blízkých vztazích se stále příliš nepracuje, případně nesystematicky, málo intenzivně, krátkodobě a málo individualizovaně a tedy neefektivně. Organizace, které poskytují intervence těmto osobám, tvoří velmi heterogenní skupinu bez systémového zastřešení práce s PDN. V příspěvku budou prezentovány výsledky dotazníkového šetření a výstupy fokusních skupin realizovaných Institutem pro kriminologii a sociální prevenci, které jsou zaměřeny na preventivní práci s původci domácího, přehled a charakteristiku intervencí adresovaných původcům násilí, a to v kontextu systémového přístupu v této oblasti.

21 NA NAŠEM HLASU ZÁLEŽÍ - ZAPOJENÍ LIDÍ SE ZKUŠENOSTÍ S KONFLIKTEM SE ZÁKONEM DO SYSTÉMOVÉ ZMĚNY

Tereza Horváthová (*Rubikon centrum*)

Hlas lidí s žitou zkušeností chceme nechat znít naplno. Ale jak na to? Jak lidi s trestní minulostí více zapojit do odborných diskuzí, aby mohli participovat na systémových změnách? Proč je důležité vnímat jejich jedinečnou zkušenost? A čím přispívá člověk, který má za sebou konflikt se zákonem, k činnosti pracovní skupiny realizované Magistrátem města Ostrava? Toto a mnohem více v příspěvku pracovníka RUBIKON Centra a člověka se zkušeností s trestem odnětí svobody.

22 PRVNÍ VÝSLEDKY ZKOUMÁNÍ PODMÍNEK ÚSPĚŠNOSTI INTERVENČNÍCH PROGRAMŮ VE VĚZNICÍCH

doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc. (*Katedra sociologie, FF UK*)

První výsledky projektu ROOT '20 z prospektivní pilotní studie (N=131 za první půlrok 2021). Z 285 vstupních dotazníků vyplněných lektory vyplývá, že 76 % odsouzených splňuje všechna kritéria přijetí do programu. Očekávaný přínos potvrdily údaje o výsledcích programu. Dodržování režimu programu bylo hodnoceno kladně (86 %), u dvou třetin osob šlo o zapojení aktivní. Míra dokončenosti programu dosahovala 84 %. Vytvořený index úspěšnosti programu použijeme jako nástroj ověření významu jednotlivých prediktorů (prozatím v rovině korelací). Analýza dat ukazuje na význam motivace odsouzeného, důležitý je také věk prvního odsouzení. Menší úspěšnost jsme zjistili u kategorie 21–25 let. Prvopachatelé jsou zřetelně úspěšnější. Úspěšnost ovlivňují také okolnosti volby programu, lektori dokáží předpoklady celkem dobře odhadnout. Potvrzuje se vliv zázemí pachatelů (rodina, bydlení, ekonomická aktivita). Rizikovost odsouzeného tak vytváří základní rámeček pro možnosti intervencí a jejich efektivitu.

²³**DROGOVÁ MINULOST VĚZNĚNÝCH**

PaedDr. Petr Přecechtěl (*Policejní akademie ČR v Praze*)

Dílčí výstup z výzkumu realizovaného katedrou kriminologie Policejní akademie ČR v Praze, kterého se účastnilo 600, resp. 439 respondentů - odsouzených ve VTOS. Cílem výzkumu bylo mj. mapování drogové minulosti vězňů a sledování, zda a případně jak se projeví její souvislost s jejich trestnou činností.

²⁴**ALKOHOL V RODINĚ: PŘEBÍRÁNÍ VZORCŮ**

PhDr. Ivana Olecká, Ph.D. (*Univerzita Palackého v Olomouci*)

Prezentace výsledků dotazníkového sběru informací o vzorcích abúzu alkoholu v rodině.

²⁵**VÝZNAM RECIDIVY Z HLEDISKA KRIMINALISTICKÉ PRAXE**

Mgr. David Texl, LL.M.

Recidiva, kterou je možno zjednodušeně charakterizovat jako opětovné spáchání trestného činu osobou, která již byla za jiný trestný čin dříve potrestána, je závažným problémem v oblasti trestního práva. Zkoumání recidivy, jejich příčin a možných způsobů jejímu zabránění, se věnuje především kriminologie a tyto poznatky se pak projevují v rovině trestního práva. V mém příspěvku však opustím toto klasické pojetí recidivy jako kriminologického problému a zaměřím se na tento fenomén optikou kriminalistiky. Vyšetřování trestných činů páchaných recidivisty vykazuje mnohá specifika. V praxi jsou častěji využívány operativně pátrací prostředky, kriminalisté se v průběhu šetření dané věci více zaměřují na prostředí (resp. subkulturu), ve kterém se pachatel pohybuje. Specifika pak vykazují i jednotlivé procesní úkony, přičemž za všechny lze uvést výsledek. Vedení výslechu prvopachatele a pachatele-recidivisty se totiž v mnohém odlišuje, to se projevuje v taktice vedení výslechu takovéto osoby.

²⁶**DR. JOSEF ŠEJNOHA: ZAPOMENUTÁ OSOBNOST FOREZNÍ PSYCHOLOGIE**

PhDr. Veronika A. Polišenská, PhD., MSc. (*Vysoká škola finanční a správní*)

JUDr. Josef Šejnoha je dnes znám jako autor několika převážně kriminalistických studií vydaných za první republiky. V roce 1936 vyšel Šejnohův "Systém kriminalistického vzdělání" a jeho poslední známou prací je "Stručný nástin práva občanského", který vyšel v roce 1938. Avšak v roce 1930 publikoval "Kriminální psychologii", což je první souhrnná studie zabývající se kriminální psychologií vydaná v českém jazyce. Na základě této knihy můžeme Josefa Šejnohu řadit i mezi osobnosti forezní psychologie. Kromě těchto prací však další údaje o jeho životě a práci známy nejsou a jeho osudy jsou veřejnosti neznámé. Příspěvek představí výsledky mého výzkumu týkající se Šejnohova života a práce a jeho zasazení do dějin forezní psychologie.

²⁷**KRIMINÁLNÍ HISTORIE ODSOUZENÝCH PACHATELŮ ZÁVAŽNÉHO NÁSILÍ V ČR (VYBRANÉ POZNATKY Z EMPIRICKÉHO VÝZKUMU)**

PhDr. Šárka Blatníková, JUDr. Petr Zeman, Ph.D., Mgr. Martina Novopacká (*IKSP*)

Násilné trestné činy se závažnými následky na zdraví či životě oběti přitahují pozornost veřejnosti a médií a zároveň výrazně přispívají k pocitu ohrožení ve společnosti. Proto jsou předmětem zvýšeného zájmu odborníků v oblasti trestní justice i tvůrců trestní politiky, a to přesto, že ve většině zemí není

jejich podíl na celkovém počtu registrovaných trestných činů nijak velký. Příspěvek nabídne jak krátký metodologický vstup, tak i vybrané výsledky empirického výzkumu IKSP, analyzujícího kriminální historii osob, které byly v ČR odsouzeny za některý ze závažných násilných trestných činů. V rámci výzkumného souboru 2 200 osob byla zvláště analyzována (a následně srovnávána) kriminální historie pachatelů čtyř kategorií závažného násilí – homicidium, napadení, sexuální napadení, týrání osob a týrání zvířat

²⁸**KRIMI ZPRÁVY: ŽÁNŘ, SPECIFIKA, TRENDY**

Mgr. Lucie Háková (*IKSP*)

Příspěvek představí výsledky kvantitativní obsahové analýzy televizního kriminálního zpravodajství. Analýza se zaměřila na deskripci charakteristik kriminálních zpráv obecně i specifik rozdílů mezi zpravodajstvím veřejnoprávní televize a soukromých televizí. Na základě analýzy mediální reprezentace druhů kriminality, konkrétních trestných činů, aktérů kriminálních zpráv i trestů bylo poukázáno na rozdíly mediální konstrukce kriminálního rizika mezi těmito dvěma typy zpravodajství.

²⁹**ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V ČESKU V POLITICKÝCH DOKUMENTECH A PRAVOMOCNÝCH ROZSUDCÍCH**

Mgr. Petr Kupka, Ph.D. (*Západočeská univerzita v Plzni a Ostravská univerzita*)

Příspěvek si klade za cíl konfrontovat zobrazování organizovaného zločinu v českých koncepčních dokumentech s případy organizovaného zločinu v pravomocných rozsudcích českých soudů. Konkrétně bylo analyzováno 8 koncepčních dokumentů vydaných v letech 1996–2018 a 30 pravomocných rozsudků českých soudů k případům účasti na zločinném spolčení/organizované zločinecké skupině vydaných v letech 2010–2020. Data k pravomocným rozsudkům vydaných před rokem 2010 byly abstrahovány ze dvou kriminologických studií autorů Miroslava Scheinosta a Karla Netíka. Příspěvek bude zaměřen zejména na konstrukci aktérů a ilegálních aktivit v obou typech dokumentů. V koncepčních dokumentech byly zločinecké skupiny konstruovány jako panteon zahraničních (zejména ruskojazyčných, balkánských, východoasijských a arabských) a domácích zločineckých skupin. Z rozsudků však vyplývá, že za trestné činy účasti na zločinném spolčení/organizované zločinecké skupině byli odsuzováni především Češi. Nezákonné aktivity organizovaného zločinu tvořily koncepčních dokumentech především hospodářská kriminalita, ilegální imigrace a obchod s drogami, což částečně korespondovalo i s rozsudky, které se týkaly primárně případů ilegální imigrace a krácení daní. Obchod s drogami však byl zastoupen jen ve dvou případech. Závěr příspěvku naznačí další možnosti zkoumání v této oblasti.

³⁰**ANALÝZA SAMOVRAŽD VÄZNENÝCH OSÔB SPÄCHANÝCH V ROKOCH 2011-2020 V SLOVENSKÝCH VÄZNICIACH**

Mgr. Anna Semanová, Ph.D. (*Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky*)

Príspevok prezentuje výsledky analýzy samovražd väznených osôb v rokoch 2011-2020 v slovenských väzniciach s dôrazom na rizikové skupiny.

³¹**TRENDY KRIMINALITY V DOBĚ COVIDU**

PhDr. Miroslav Scheinost (*IKSP*)

Pandemie Covidu a v souvislosti s ní přijatá regulační opatření se projevila mimo jiné i ve vývoji evidované kriminality a v souvisejících oblastech včetně činnosti relevantních organizací a institucí.

Referát bude vycházet jak z údajů k evidované kriminalitě, tak z výsledků šetření, které k tomu realizoval Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

³²ČESKÁ RESTORATIVNÍ JUSTICE NA VLNĚ PROJEKTU RESTORATIVE JUSTICE: STRATEGIES FOR CHANGE

Mgr. Lea Vaňkátová (*Institut restorativní justice*)

Česká republika je od roku 2019 spolu s dalšími osmi evropskými zeměmi součástí projektu Restorative Justice: Strategies for Change. Získala tak jedinečnou příležitost významným způsobem podpořit rozvoj restorativní justice na úrovni celého státu a její uplatnění ve všech fázích trestního řízení a pro všechny typy trestné činnosti. Představujeme projekt a jeho aktivity v jejich aktuální podobě s poděkováním České kriminologické společnosti, která vznik celé této iniciativy umožnila.

³³REHABILITAČNÍ A RESTITUČNÍ TEORIE ÚČELU TRESTÁNÍ A JEJICH PROJEVY V ČESKÉM TRESTNÍM PRÁVU

Mgr. Vendula Vymazalová, LL.M. (*Právnická fakulta Masarykovy univerzity*)

Príspevek bude pojednávat o dvou vybraných teoriích účelu trestání, a to rehabilitační, jinak též nazývané nápravné, a restituční, jinak též nazývané kompenzační, a o jejich projevech v českém trestním právu. V úvodní části představím tyto teorie a jejich zakotvení do systému různých přístupů k trestání a rovněž do historického kontextu vývoje kriminologických teorií, směrů a škol. Důraz bude kladen především na propojení a souvislost těchto teorií s osobou pachatele trestného činu. Neopomenu představit ani vybrané argumenty pro i proti příklonu k těmto přístupům k trestání v kriminologické a trestněprávní teorii i praxi. V navazující části příspěvku budou představeny rehabilitační a restorativní prvky, které lze dle mého mínění indikovat v různých institucích trestního práva hmotného a procesního. Posléze bude provedena syntéza zjištěných poznatků a bude představeno, k jakým závěrům lze na základě uvedeného dle mého názoru dospět.

³⁴RESTORATIVNÍ PRAXE V KONTEXTU PŘEDSUDEČNÉHO NÁSILÍ

Bc. Dušan Vaněk (*In IUSTITIA, o.p.s.*)

Koncept restorativní justice cílí na změnu pojmání řešení následků trestné činnosti tak, aby došlo k reálnému napravení škod, které trestný čin způsobil, a narovnání mezilidských vazeb mezi pachatelem a obětí, které pokřivil. Uplatnění restorativních principů je lehce představitelné v případech nedbalostních trestných činů nebo těch spáchaných v afektu. U předsudečných trestných činů je to složitější. Příkop mezi pachatelem a obětí zde není vykopán jen konkrétním trestným činem, ale hloubí se dlouho předtím utužováním předsudku a nesnášenlivosti pachatele vůči vybrané charakteristice oběti. Přesto může mít restorativní přístup ozdravný efekt jak pro oběti předsudečného násilí, tak i pro pachatele. Jen je zapotřebí, krom autentické vůle obou stran se setkat, vytvořit bezpečný a na míru uzpůsobený prostor pro dialog, ideálně izolovaný od struktury trestněprávního řešení násilného aktu. Příklady dobré praxe i limitů si ukážeme na třech případech, na kterých In IUSTITIA spolupracovala.

³⁵MEDIACE V PŘÍPÁDECH DOMÁCÍHO NÁSILÍ - PRÁVNÍ PODMÍNKY A POZNATKY ODBORNÉ PRAXE

doc. PhDr. Lenka Holá, Ph.D. (*Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci*)

Příspěvek se zabývá možnostmi uplatnění mediace v případech domácího násilí, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu a vykazuje takovou míru společenské závažnosti, že nedostačuje uplatnění odpovědnosti dle netrestních právních předpisů. Mediace je zde vnímána jako nástroj restorativní justice, která tvoří teoretické východisko jejího zkoumání v aplikační praxi. Přičemž názor, že v případech domácího násilí nelze mediaci využít, je zahraničními zkušenostmi již překonán. Příspěvek směřuje k zodpovězení otázky, zda jsou dány i v české trestní justici právní podmínky pro aplikaci mediace v případech domácího násilí a zda také česká praxe tento nástroj využívá.

³⁶TEZE TRESTNÍ POLITIKY

Mgr. Martin Lýsek (*Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci*)

V roce 2021 byla v rámci Rady vlády pro lidská práva vytvořena „Pracovní skupina k trestní politice a koordinaci opatření ke snižování recidivy v ČR“, která je tvořena odborníky z řad trestní justice, probační a mediační služby, vězeňské služby, advokacie, neziskového sektoru či akademiků (kriminologů, penologů, apod.) V rámci této pracovní skupiny, pak byl po dlouhých diskuzích vytvořen dokument "Teze trestní politiky", který si klade za cíl být primárním koncepčním materiálem při identifikaci současných problémů trestního práva a tvorbě nové koncepce moderní trestní politiky reflektující jak aktuální problémy trestního práva a trestního řízení tak poslední kriminologické a penologické poznatky. Autor příspěvku je trestním soudcem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci a zároveň členem shora popsané pracovní skupiny a cílem příspěvku je představení „Tezí trestní politiky“ odborné veřejnosti k budoucí diskuzi.

³⁷KAM S NIMI? HRANICE TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI Z POHLEDU VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ A EXPERTŮ

JUDr. Jana Hulmáková, Ph.D., PhDr. Jan Tomášek, Ph.D. (*IKSP*)

Příspěvek bude zaměřen na problematiku dolní hranice trestní odpovědnosti v ČR v kontextu aktuálních poznatků získaných z omnibusového šetření a dotazníkového expertního šetření v rámci probíhajícího výzkumu IKSP „Děti mladší patnácti let v systému soudnictví ve věcech mládeže.“

³⁸ELEKTRONICKÝ MONITOROVACÍ SYSTÉM (EMS) V ČR - POZNATKY Z EVALUAČNÍHO VÝZKUMU IKSP

JUDr. Simona Diblíková, Mgr. Michal Špejra, LL.M. (*IKSP*)

Příspěvek představí stručné výstupy z realizovaného výzkumu IKSP, zejména pohledy zúčastněných expertů na proces implementace EMS. Součástí prezentace bude stručný vhled do postupu zavádění elektronického monitorovacího systému v ČR a jeho odraz v médiích.

³⁹VLIV ZPRÁV PROBAČNÍCH ÚŘEDNÍKŮ NA UKLÁDÁNÍ A VÝKON TRESTU OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ A TRESTU DOMÁCÍHO VĚZENÍ

Mgr. Jan Rozum (*IKSP*)

Referát přináší informace z výzkumného projektu IKSP - Zprávy probačních pracovníků jako podklad pro efektivní ukládání alternativních trestů, a to z pohledu vlivu zpráv probačních úředníků na ukládání a výkon trestu obecně prospěšných prací a trestu domácího vězení.

⁴⁰TRENDY RADIKALIZACE V KYBERNETICKÉM PROSTORU

Mgr. Lukáš, Vilím, Ph.D. (*ČVUT, FBMI*)

Příspěvek je zaměřen na aktuální trendy šíření radikalizace v kybernetickém prostoru, a to nejen z pohledu bezpečnostního systému České republiky. Pozornost bude věnována i současné bezpečnostní situaci a jejího využití pro šíření radikálních myšlenek v rámci celosvětové sítě internet.

⁴¹MONITORING NENÁVISTNÝCH PROJEVŮ ONLINE

Mgr. Martina Taušková (*In IUSTITIA*)

IT společnosti se v roce 2016 s Evropskou komisí a členskými státy EU společně zavázaly k boji proti nezákonným nenávistným projevům online. Včasnou reakci sociálních sítí na nahlášení nezákonného obsahu prověřují pravidelná monitorovací cvičení. Jak se jim daří tyto závazky plnit v prostředí České republiky oproti situaci v dalších členských státech EU? Příspěvek prezentuje výsledky monitorovacích cvičení v průběhu posledních let, identifikuje odlišné přístupy jednotlivých IT společností a problematické momenty v procesu nahlašování nenávistného obsahu a v reakcích sociálních sítí. Shrnuje doporučení pro sociální sítě k posílení role partnera České republiky v důsledném prosazování vnitrostátních právních předpisů k zamezení nezákonných nenávistných projevů v online prostředí.

⁴²ZAMĚŠTNANCI - SKRYTÁ KYBERNETICKÁ HROZBA

Mgr. Jiří Vlach, (*IKSP*)

Informační a komunikační technologie (ICT) jsou dnes ve stále větší míře využívány téměř ve všech sférách lidské činnosti. S využíváním těchto technologií jsou však též spojena nezanedbatelná rizika, která se stala předmětem zájmu řady výzkumných institucí. V rámci řešení výzkumných úkolů Institutu pro kriminologii a sociální prevenci zaměřených na kriminalitu páchanou v kyberprostoru, bylo mj. provedeno rozsáhlé dotazníkové šetření k vybraným jevům v online prostředí, jakož i analýza trestních spisů. Jednou ze zkoumaných oblastí je též problematika chování zaměstnanců při využívání ICT. Příspěvek vychází z takto získaných poznatků.

⁴³JAK TO VIDÍ OBĚ STRANY (NEOPRÁVNĚNÉ UŽÍVÁNÍ CIZÍCH ONLINE ÚČTŮ)

Mgr. Kateřina Kudrlová, Ph.D., (*IKSP*)

V roce 2020 proběhlo v ČR na reprezentativním vzorku uživatelů internetu ve věku 16-74 let rozsáhlé dotazníkové šetření zaměřené na jejich zkušenosti s řadou jevů online. Téměř 7 tisíc respondentů vypovídalo o svých zkušenostech jak v roli oběti, tak i v roli útočníka. Příspěvek seznámí posluchače s (ne)překvapivě rozdílnými odpověďmi na vybrané otázky položené zrcadlově obětem i útočníkům, a to zejména v oblasti neoprávněného užívání různých online účtů.

Abstrakty: Postery

^aMETODY UMĚLÉ INTELIGENCE PRO DETEKCI EXTREMISTICKÝCH TEXTŮ V KYBERPROSTORU V ČESKOJAZYČNÉM PROSTŘEDÍ

Mgr. Ing. Ladislava Smítková Janků, Ph.D. (*ČVUT, FIT*)

V příspěvku se zabýváme představením výzkumu metod umělé inteligence pro detekci extremistických textů v kyberprostoru v českojazyčném prostředí. V rámci výzkumu jsme provedli analýzu analytických a výzkumných zpráv, vědeckých prací či přímo ideologických extremistických textů z oblasti pravicového extremismu a sestavili dataset obsahující konkrétní extremistické výroky, části textů zachycených z extremistických webů, části textů z ideologických materiálů apod. Tento dataset jsme poté doplnili dalšími dvěma datasety s ukázkami neextremistických textů. Neutrální neextremistický dataset obsahoval materiál z běžných náhodně vybraných článků z internetových médií a vybrané komentáře. Tématický neextremistický dataset byl sestaven z ukázek odborných a populárně naučných prací věnovaných problematice pravicového extremismu, webových stránek a laických příspěvků. Implementovali jsme předzpracování dat a klasifikátory typu SVM (Support Vector Machine) a tyto klasifikátory natrénoval.

^bRIZIKOVÉ CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE V OBCHODNÍCH CENTRECH A JEJICH OKOLÍ: TESTOVÁNÍ TEORIE PŘESUNU BĚHEM PANDEMIE COVID-19

Mgr. Viktorie Paloušová (*Katedra sociologie, Univerzita Karlova*)

Poster přináší čerstvá data z dotazníkového šetření, který testuje teorii přesunu, se zaměřením na rizikové chování dětí a mládeže v obchodních centrech a jejich okolí. V dřívější studii založené na rozhovorech s pracovníky security jsme definovali typické rizikové chování v tomto prostředí. V současné studii jsme dotazovali pracovníky s mládeží napříč republikou ohledně situace před pandemií Covid-19, během tzv. lockdownů, kdy byla obchodní centra uzavřená, a ohledně aktuální situace. Cílem této studie je zjistit, zda bylo rizikové chování přemístěno na nové místo, vzrostlo na již známém místě, nebo se během pandemie vůbec nevyskytovalo a získané informace srovnává s aktuální situací. Hlavním cílem je prozkoumat význam obchodních center v kontextu rizikového chování dětí a mládeže.

^cPŘEDPOKLADY ÚSPĚŠNOSTI A SELHÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH ZAŘAZOVANÝCH DO VĚZEŇSKÝCH PROGRAMŮ CÍLENÝCH NA SNIŽOVÁNÍ RIZIK (ROOT '20)

Mgr. Zuzana Podaná, Ph.D. (*Katedra sociologie, Univerzita Karlova*)

Poster představí projekt Předpoklady úspěšnosti a selhávání odsouzených zařazovaných do vězeňských programů cílených na snižování rizik (ROOT '20), který řeší výzkumníci z Katedry sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Vězeňské služby ČR v letech 2020–2023. Pozornost bude věnována především struktuře a cílům projektu a představeny budou i některé dosavadní výsledky.

^dPARTNERSKÉ NÁSILÍ V SOUDNÍCH STATISTIKÁCH

Mgr. Hana Přesličková, Mgr. Martina Novopacká, Mgr. Viktorie Paloušová (*IKSP*)

Poster představuje přehled statistických údajů v evidovaných případech trestných činů se znakem domácího násilí v partnerských vztazích za období 2008-2019. Analýza se mimo jiné věnuje popisu pachatelů a obětí této trestné činnosti a ukládaným sankcím.

